

Dosarul nr. 3ra-199/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: N. Patrașcu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: V. Clima, E. Palanciuc, A. Malîi)

ÎNCHEIERE

12 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Mariana Pitic

examinând admisibilitatea cererii de recurs depusă de Administrația Națională a Penitenciarelor,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Tronciu Raisa împotriva Administrației Naționale a Penitenciarelor, intervenient accesoriu Casa Națională de Asigurări Sociale, cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea achitării indemnizației pentru creșterea copilului,

împotriva deciziei din 11 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Administrația Națională a Penitenciarelor,

constată:

La data de 23 august 2017 Tronciu Raisa, reprezentată de avocatul Bortă Ghenadie a depus cerere de chemare în judecată împotriva Departamentului Instituțiilor Penitenciare cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea achitării indemnizației pentru creșterea copilului.

În motivarea acțiunii, Tronciu Raisa a indicat că este soția lui Tronciu Radu, care activează în cadrul instituțiilor penitenciare, începând cu data de 02 octombrie 2013, în prezent exercitând funcția de șef de cantină al serviciului logistică al Penitenciarului nr. 9-Pruncul, al Departamentului Instituțiilor Penitenciare.

A susținut că la data de xxxxx s-a născut fiica xxxxx, fapt confirmat prin certificatul de naștere.

A menționat că din luna ianuarie 2014 și după nașterea copilului, nu a fost angajată în câmpul muncii și în toată această perioadă s-a aflat la întreținerea soțului și astfel, alte surse de venit decât salariul soțului ei nu au avut.

A afirmat că în baza certificatului medical seria xxxxx din 15 aprilie 2016, i s-a acordat concediu prenatal cu o durată de 70 de zile calendaristice și concediul postnatal, cu o durată de 56 de zile calendaristice, în total 126 de zile calendaristice, pentru perioada 15 aprilie 2016- 18 august 2016.

A relevat că prin extrasul din cont, eliberat de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Râșcani la data de 04 august 2017, se confirmă că, Tronciu Raisa se află la întreținerea soțului, întrucât lipsesc datele în Registrul evidenței individuale în

sistemul public de asigurări sociale din ianuarie 2014 și prin adeverința nr. 340 din 04 august 2016 se confirmă că nu beneficiază de indemnizație lunară pentru creșterea copilului.

A menționat că prin hotărârea din 15 septembrie 2016 a Judecătoriei Botanica mun. Chișinău, Departamentul Instituțiilor Penitenciare a fost obligat să stabilească, să calculeze și să achite Raisei Tronciu indemnizația pentru concediul de maternitate, ce include concediul prenatal și postnatal, cu o durată totală de 126 de zile, pentru copilul xxxxx.

A mai menționat că, prin Legea nr. 135 din 21 iulie 2016 privind modificarea și completarea unor acte legislative, a fost modificată Legea nr.1036-XIII din 17 decembrie 1996 cu privire la sistemul penitenciar. Potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 1036-XIII din 17 decembrie 1996 (în redacție nouă), concediul de maternitate, inclusiv pentru soția colaboratorului sistemului penitenciar care se află la întreținerea acestuia, concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vârsta de 3 ani, concediul pentru îngrijirea copilului bolnav în vîrstă de pînă la 10 ani și concediul pentru îngrijirea copilului în vîrstă de pînă la 18 ani care suferă de maladie oncologică sau cu dizabilitate pentru afecțiuni intercurrente se acordă conform dispozițiilor generale.

A invocat că, alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd că, baza de calcul și cuantumul indemnizațiilor acordate pentru perioada aflării în concediile prevăzute la alin.(1) se stabilesc în modul și condițiile prevăzute de Legea nr.289-XV din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, similar persoanelor asigurate. Indemnizațiile acordate pentru perioada aflării în concediile prevăzute la alin. (1) se plătesc la locul de serviciu al colaboratorului sistemului penitenciar din bugetul de stat.

A relevat că pînă la 01 iunie 2017, Departamentul Instituțiilor Penitenciare a achitat indemnizația lunară de creștere a copilului, fără careva rezerve, însă după data de 01 iunie 2017, această indemnizație a fost sistată fără careva temeiuri legale. În acest sens, la 17 iulie 2017 a depus o cerere la Departamentul Instituțiilor Penitenciare, prin care a solicitat achitarea indemnizației lunare de creștere a copilului minor xxxxx, pînă la atingerea vârstei de 3 ani, începând cu data de 01 iunie 2017. Prin răspunsul nr. 6/T-1919 din 25 iulie 2017, Departamentul Instituțiilor Penitenciare a refuzat în satisfacerea cererii.

Reclamanta consideră că refuzul Departamentului Instituțiilor Penitenciare nr. 6/T-1919 din 25 iulie 2017 este ilegal.

A solicitat recunoașterea, ca fiind ilegal, a refuzului Departamentului Instituțiilor Penitenciare nr. 6/T-1919 din 25 iulie 2017 de a achita în folosul Raisei Tronciu indemnizația lunară de creștere a copilului pînă la vârsta de 3 ani, începând cu 01 iunie 2017, cu obligarea Departamentului Instituțiilor Penitenciare să achite în folosul Raisei Tronciu indemnizația lunară de creștere a copilului pînă la vârsta de 3 ani, începând cu 01 iunie 2017, în legătură cu nașterea copilului xxxxx și încasarea din contul pârâtului a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 3000 de lei.

La data de 16 mai 2018, Legea nr. 1036-XIII din 17 decembrie 1996, cu privire la sistemul penitenciar, a fost abrogată prin Legea nr. 300 din 21 decembrie 2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare. Astfel, Administrației Naționale a Penitenciarelor, care este autoritatea administrativă subordonată

Ministerului Justiției, i s-a oferit dreptul de a asigura exercitarea eficientă a competențelor încredințate sistemului administrației penitenciare și instituțiile subordonate colaborează cu autoritățile administrației publice, cu organele de drept, cu mass-media și cu alte instituții, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare a acestora, în modul stabilit de legislație. În ședința de judecată din data de 24 mai 2018 a primei instanțe, Tronciu Raisa, reprezentată de avocatul Bortă Ghenadie și-a concretizat cerințele, indicând în calitate de pârât Administrația Națională a Penitenciarelor, succesorul în dreptul al Departamentului Instituțiilor Penitenciare (f.d.78).

Prin încheierea protocolară din data de 24 mai 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu Casa Națională de Asigurări Sociale (f.d.78).

Prin hotărârea din 13 decembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de Tronciu Raisa a fost admisă parțial și a fost recunoscut ca fiind ilegal refuzul Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 6/T-1919 din 25 iulie 2017. Administrația Națională a Penitenciarelor a fost obligată să-i achite Raisei Tronciu, începând cu data de 01 iunie 2017, indemnizația lunară pentru creșterea copilului xxxxx, până la atingerea vârstei de 3 ani. Totodată, au fost încasate cheltuielile de asistență juridică în mărime de 1000 de lei, de la Administrația Națională a Penitenciarelor în beneficiul Raisei Tronciu. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 11 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Administrația Națională a Penitenciarelor.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a stabilit că, Tronciu Raisa este soția lui Tronciu Radu, cu care a încheiat căsătorie la data de 22 iulie 2017, în timpul căreia, la data de xxxxx, s-a născut xxxxx, avându-i ca părinți pe Tronciu Raisa și Tronciu Radu. Potrivit certificatului nr.114 din 03 august 2017, Tronciu Radu este angajat al sistemului penitenciar, Tronciu Raisa aflându-se la întreținerea acestuia la momentul nașterii copilului minor.

Instanța de apel a conchis că, în temeiul art. 124 alin. (1) și (2) din Codul muncii și art. 30 din Legea nr.1036-XIII din 17 decembrie 1996 cu privire la sistemul penitenciar, Tronciu Raisa, aflându-se la întreținerea soțului, care este colaborator al sistemului penitenciar, este îndreptățită de a pretinde la plata indemnizației pentru întreținerea copilului minor până la vârsta de 3 ani.

La data de 05 decembrie 2019, Administrația Națională a Penitenciarelor a depus recurs motivat împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel, cu emiterea unei decizii noi privind respingerea integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, normele de drept au fost interpretate în mod eronat, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost constatate și elucidate pe deplin, iar cele considerate constatate de către instanță nu au fost dovedite cu probe veridice și suficiente.

A menționat că, instanța de apel a apreciat probele prezentate într-un mod arbitrar.

A afirmat că instanțele de judecată, prezentând drept principal argument prevederile art. 124 din Codul muncii, nu au luat în calcul faptul că, norma citată

stipulează doar dreptul la acordarea concediului de îngrijire a copilului, însă nu și posibilitatea achitării indemnizației pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, or, condițiile pe care trebuie să le întrunească solicitantul sunt reglementate în Legea nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale și Hotărârea Guvernului nr. 1478 din 15 noiembrie 2002 cu privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii.

A invocat că potrivit art. 6 alin. (7) din Legea nr.289-XV din 22 iulie 2004, privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, soția aflată la întreținerea soțului asigurat beneficiază de dreptul la indemnizație de maternitate în cazul în care soțul confirmă un stagiu de cotizare specificat la alin.(1) sau (2) sau (3), ce reglementează doar posibilitatea achitării indemnizației de maternitate soției aflate la întreținerea soțului și nu indemnizația pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani. Astfel, din norma citată se constată faptul că soția aflată la întreținerea soțului are dreptul doar la achitarea indemnizației de maternitate.

A menționat că în speță sunt aplicabile prevederile art. 18 alin.(6) din Legea nr.289-XV din 22 iulie 2004, or, intimata este persoană neasigurată.

A relevat că, începând cu data de 01 noiembrie 2002, stabilirea și evidența indemnizațiilor adresate familiilor cu copii, se efectuează de către Casa Națională de Asigurări Sociale și subdiviziunile teritoriale ale acesteia. Prin urmare, toate litigiile ce țin de aplicarea Legii nr. 289-XV din 22 iulie 2004, se soluționează de Casa Națională de Asigurări Sociale, a cărei decizie poate fi atacată în instanța de judecată, conform legislației în vigoare.

A specificat că, angajații sistemului administrației penitenciare sunt plătitori de contribuții în fondul social, începând cu data de 01 ianuarie 2017, iar din data de 01 ianuarie 2019, toate indemnizațiile se achită de la Casa Națională de Asigurări Sociale.

La data de 19 decembrie 2019, recursul a fost notificat intimatei Tronciu Raisa (f.d. 146, 149), cu înștiințarea despre depunerea referinței, însă intimata nu și-a valorificat dreptul respectiv.

Examinând admisibilitatea cererii de recurs, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 11 septembrie 2019 și a fost notificată recurentei la data de 19 noiembrie 2019, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele dosarului (f.d.138).

Astfel, recursul motivat depus de Administrația Națională a Penitenciarelor la data de 05 decembrie 2019, este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei de contencios administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul depus de Administrația Națională a Penitenciarelor nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevelopativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul depus de Administrația Națională a Penitenciarelor asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de Administrația Națională a Penitenciarelor ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Administrația Națională a Penitenciarelor se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Gervas

judecătorii

Nina Vascan

Mariana Pitic